

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. VII. An eodem actu possit quis pluribus præceptis satisfacere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

intrinsicè ratione actûs, aut secundùm se, aut ut est sub lege. Hinc factò ex malo fine audito, aut pœnitentiâ sacramentali extrinsicè solùm vitiatâ satisfaci tuæ obligationi; ita Sanchez *l. 1. in decal. c. 14. n. 1.* Idem dic de impletione voti, aut juramenti, cùm sint leges particulares, quas homo sibi spontè imponit.

433. Nec obstat, quòd legislatores, per impletionem legum intendant, subditos reddere bonos; vota etiam, & juramenta sint actus virtutis Religionis, respicientis divinum cultum; quia, ut inquit Sanchez *cit. n. 3.* non respiciunt divinum cultum tanquam rem præceptam, seu tanquam finem proximum, & intrinsicè præcepti, seu legis; sed ut finem præcipientis, vel solùm tanquam modum, quæ duo non cadunt sub præceptum. Hinc præcepto jejuniij quadragesimalis satisfit ab utente per diem una tantùm refectiõne cum abstinentia à carnibus, quia sic lex jejuniij habet suum finem intrinsicè, licet inde corpus ejus non maceretur, qui est finis jejuniij solùm extrinsicè.

434. Si autem quæras, an ad implendam legem requiratur, actum fieri ex intentione satisfaciendi præcepto? ante resolutionem not. à nonnullis præmitti hanc quæstionem, an actus, quo satisfit legi, debeat esse liber? in qua re verius est, nullum præceptum affirmativum, sive naturale, sive divinum, sive humanum impleri posse per actum non liberum, propriè loquendò; quia in affirmativis præcipitur homini libero actus positivus: sed impossibile est, hominem liberum exercere actum positivum absque libertate. Si enim liber est, id, quod agit, agere vult, potens non agere: in adimplitione autem præceptorum negativorum non esse necessarium actum liberum, qua ab homine libero potest poni omissio absque positivo libertatis exercitio; ita Vasquez *in 1. 2. q. 100. a. 9. n. 8.* hinc qui nec habet, nec habere potest carnes, non satisficit, loquendò propriè, præcepto abstinentiæ à carnibus; sed nec violat. Nam amentes, ebrij, dormientes, in sensu composito suæ impotentia, licet per omissionem leges negativas non violent, propriè etiam illis non satisfaciunt; quia non sunt omissiones hominis, ut homo est, sed ita est etiam in illo casu; his positus: ad quæstionem Resp. juxta com-

muniem, non esse necessarium; quia totus actus præceptus sine illa potest poni à parte rei; ita Suarez *de relig. tom. 2. l. 4. c. 8. n. 14.* hinc is, qui audit Sacrum, inscius esse diem festum, si postea intelligat esse, non tenetur ad secundum audiendum; similiter is, qui non fuit memor voti, rem tamen, quam vovit, perfecit, non tenetur secundo perficere hoc, quod vovit. Ex ratione tamen majoris meriti, & DEO perfectiori modò placendi, laudabile est præceptum cum intentione satisfaciendi perficere.

Si quæras 2. an satisficiat præcepto, exercens actum præceptum, animò non satisfaciendi? Resp. etsi probabile sit non satisficere; quia, ut habetur in *L. non omnes ff. si cert. actus non operantur ultra intentionem agentium*; ergo si quis intendat non satisficere, non satisficit; sic Azor *p. 1. l. 7. c. 2. q. 2. & l. 10. c. 12. q. 8.* probabilius tamen esse, satisficere. Quia Superior non præcipit, ut actus fiat cum ea intentione; consequenter, cum intentione contraria non satisfaciendi, ponitur totum opus præceptum; sed posito toto opere præcepto, satisfit præcepto; ergo cum intentione contraria, ponendò totum opus præceptum, satisfit præcepto; sic Vasq. *in 1. 2. q. 180. a. 9.* in expositione literæ, *n. 5.* Lessius *l. 2. c. 37. D. 10. n. 59. & c. 46. D. 6. n. 46.* cum multis alijs. Ubi tamen nota, quòd habens hujusmodi voluntatem, non satisfaciendi, peccet mortaliter contra præceptum divinum, obligans omnes, & singulos, ut justis legibus, positivè per voluntatem contrariam sese non opponant; quia *qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit*, ad Roman. 13.

§. VII.

An eodem actu possit quis pluribus præceptis satisficere?

Resp. 1. doceri à quibusdam, uno actu pluribus obligationibus justitiæ non posse satisfieri; hoc volunt esse omnium Doctorum; quia impossibile est, supra unam, eandemque rem, cadere duos, vel plures titulos justitiæ. Verùm in Tractatu de Jure, & Justitiâ docui contrarium. Nam deflorator puellæ tenetur illam vel dotare, vel ducere; fieri autem potest, quòd

quod idem promittat parentibus deflorata; quo casu duplici titulo iustitiæ, nimirum deflorationis, & contractûs tenetur eam vel dotare, vel ducere, & tamen utriusque obligationi satisficit, dotandô, qui est unicus actus; ergo.

437. Resp. 2. in materijs aliarum virtutum posse unico actu pluribus obligationibus satisfieri, quoties obligans, rei, alio titulo debita, suam intentionem novam affigit. Hæc nullam habent difficultatem, quoties illud, cui nova accedit obligatio, habet necessariam identitatem cum illo, quod aliunde debetur; ita vovens castitatem uno actu satisfacit voto, & præcepto naturali temperantiæ. Difficultas tota est in alijs rebus, in quibus non est necessaria huiusmodi identitas; v.g. injungitur mihi per Confessarium auditio sacri die festo; in talibus casibus actus ex primo titulo debiti non habent necessariam identitatem cum actibus noviter impositis; proinde in similibus recurrendum est ad mentem ejus, qui imposuit obligationem, cujus mente cognita poterit unico actu pluribus præceptis satisfacere, si consenserit in identitate; non poterit, si non consenserit. Quod si de ejus voluntate adest probabilitas in utramque partem, poterit quemlibet ex illis eligere in sententia saltem eorum, qui tenent, licet esse usum opinionis practicè probabilis, licet oppositum sit æquè, vel etiam magis probabile.

438. Verum hoc limitat Thomas Sanchez l. 1. in decal. c. 14. docens, in illis, quæ sunt circa pœnitentiam Sacramentalem, standum pro non identitate (hoc est, ut explicat Cardenas in Crisi Theol. l. 4. d. 34. n. 17. judicandum, non præcipi eandem actionem, scilicet alio titulo, vel lege debitam) quia contingit communiter, ut confessarius, locò satisfactionis, non velit opera alia, nisi ex mente sua voluntaria. Sic divitibus non solet injungere elemosynas aliunde debitas; nec illis, qui sunt in peccatis mortalibus, opera spiritualia aliunde debita; excipe cum Suarez, nisi Confessarius nosset, huiusmodi pœnitentem in explendis pœnitentijs negligentem esse; aut ex alijs circumstantijs nollet illum ita graviter onerare; quod sæpe contingit juxta pœnitentium diversitatem.

439. Illud hic addi potest pro praxi in utro-

que foro ex Azor p. 1. l. 11. c. 14. q. 1. docente, illa, quæ ex aliquo iustitiæ titulo debentur, non posse habere rationem elemosynæ; idem cum illo tenet Th. Sanchez cit. n. 6. hinc sicut in dubio de identitate pœnitentiæ cum rebus aliunde debitis, standum pro non identitate, ita pariter in omnibus obligationibus elemosynæ. Sicut enim is, qui injungit pœnitentiam in confessione, præsumitur propriam materiã injunxisse, quando & quamdiu aliud non scitur: ita pariter injungens elemosynam; quod idem est de vovente. Nonnulli tamen statuunt hanc regulam, quæ occurrente dubio, *an sit identitas an sit distinctio actionis præcepta?* in alijs casibus, & materijs est universalis: quotiescunque, ex duabus obligationibus, neutrius propria materia est opus supererogationis, seu voluntarium, tories in dubio standum pro identitate: quia *non identitas* est onus, quod in dubio non est imponendum per c. *Contingit* 1. de jure jurando in 6. & in obicuris, seu ambiguis, quod minus gravat, est tenendum. Certa enim possessio voluntatis ab immunitate talis oneris, per superveniens dubium, *an detur dispositio imponens illud?* vincit nec debet, nec potest.

440. Uterius dubitari potest, an eodem tempore, per diversos actus, possit pluribus præceptis satisfieri? Resp. posse, quoties impletio unius non impedit impletionem alterius; sic enim ponitur, quod per ea debitum est, neque temporum diversitas cadit sub præceptum; ita Thomas Sanchez l. 1. in decal. c. 14. n. 11. 12. Hinc deducit 1. posse aliquem eodem tempore satisfacere præcepto de audiendo sacro, & dicendis horis Canonicis. 2. posse duo sacra simul audiri, & ita satisfieri voto, & pœnitentiæ injunctæ à Confessario eodem tempore; & sic de alijs.

441. Dubitari potest 2. an omittens actum duplici lege, vel præcepto debitum, committat duplicem culpam? Resp. quod communis responsio sit, tunc non committi, quoties illa præcepta spectant ad eandem virtutem sub eodem motivo: tunc committi, quando non spectant; vel, si spectant, non sub eodem motivo. Exemplum primi habes in concurrentia diei festi, & dominicæ; jejunijs quadragesimalis, & vigiliæ:

gilia: exemplum posterioris est in sacro debito ratione festi, & poenitentiae injunctae à Confessario, vel in obligatione festi, & voti, vel juramenti &c. Cum autem superior non semper diversas obligationes, licet sint de eodem specie actu, uni numero actui affigat, non statim valet in hac materia argumentum à pari. Sit enim casus, quòd incidat in diem dominicum festum S. Andreae Apostoli: hoc casu sunt duo praecepta numero distincta, auditionem sacri eodem die praecipientia; quibus tamen juxta Thom. Sanchez cit. n. 7. & alios passim Doctores, possum auditione unius sacri satisfacere, ex benigna Matris Ecclesiae mentis interpretatione. Sed ex hoc relato casu non valet argumentum ad duo praecepta hujus & alterius diei de recitando matutino, & laudibus, licet sub eorundem obligatione sit idem specie actus praeceptus, obligationis hodiernae, & hesternae.

442. Hoc argumentandi modo aliquando usus est Caramuel, ut videri potest apud Joannem de Cardenas in Crisi Theol. t. 4. d. 34. c. 2. Argumentum enim ejus erat: in occurrentia duorum praeceptorum circa auditionem sacri, uno numericè sacro satisfit duobus praeceptis: ergo unà numericè recitatione matutini, atque laudum (v. g. si fiat hodie post 4. matutinum) satisfit hodiernae, & crastinae de recitando matutino, & laudibus; consequ. constat; quia unà, eademque actione potest satisfieri duobus praeceptis numero distinctis, eodem tempore concurrentibus, sed in casu dicto sic fit: ergo. Verùm ad hoc respondetur C. ant. N. consequ. ad probat. dist. maj. unà actione potest satisfieri duobus praeceptis non postulantibus distinctas actiones C. secus, N. maj. Similiter distincta min. N. consequ. quòd praecepta recitandi hodie, & cras divinum officium postulent distinctas recitationes, ex intentione Legislatoris praecipientis recitationem officij pro singulis diebus, consequenter recitationem, distinctorum temporum, probat universalis consuetudo totius Ecclesiae; secus est de auditione sacri; nam praeceptum audiendi Missam diebus dominicis, & festis nihil petit, ut fiat distinctis actionibus, aut diebus, sed tantum, ut fiat auditio sacri, quando est talis dies. Unde ipse Caramuel

el in editione 1657. fatetur argumentum à se factum non esse probabile. Vid. Carden. l. 1. n. 4.

§. VIII.

An Satisfiat legi, ponendo simul, vel Successivè partes materiae praeceptae?

EXemplum talis rei est auditio sacri; 443. haec enim fit successivè, & per partes: quo posito, duplex casus est, qui proponitur; primus, an huic praecepto (scilicet audiendi sacrum) satisficiat, qui duas partes sacri audit successivè à duobus sacerdotibus. 2. si utramque partem audiat simul? ut, si in uno altari fieret elevatio, quando in altero diceretur introitus, & Petrus istam Missam usque ad finem, illam usque ad elevationem audiret. Quod autem dicitur de hoc praecepto, idem dicendum est de omnibus alijs habentibus materiam dividuam

In primo casu affirmativam, ut probabilem, & in conscientia tutam docuit Viennae Austriae in Universitate publica Anno 1665. P. Henricus Herdinck vir aequè pius, ac doctus in M. S. d. 2. de legib. §. 5. idque ex Coninck de sacr. q. 83. a. 7. d. un. n. 287. qui rationem dat; quia, cum Ecclesia sciat, hanc suam legem ita à gravibus Doctoribus explicari, hoc ipso, quòd permittat eorum explicationes publicè imprimi, & doceri, censetur dictum praeceptum juxta eos moderari. 444.

Secundum casum probabilem censet Molfesius in Sum. tom. 1. tr. 3. c. 17. n. 37. in fine. Causam dat, quia Ecclesia non praecipit, ut Missa audiatur ab uno sacerdote. Ordo etiam successivus non est de praecepto saltem gravi, paritate accepta ab horis Canonicis, in quibus, sine transgressione gravi, potest quis invertere ordinem horarum. Coninck cit. n. 288. idem docet his verbis: haec praxis parum decens est, minusque religiosa; ideòque non usurpanda sine rationabili causa. Quare eum, qui omnino spontè veniret ferius ad primam partem sacri, cum intentione audiendi partem sequentis, credo peccatum venialiter. Eandem probabilem censet Diana p. 10. t. 17. resol. 3. Leander à SS. Sac. tr. 2. D. 1. q. 65. §. 6. Dicastillo tom. 1. de Sacr. tr. 5. de Sacrif. Miss. D. 5. d. 3. 445.